

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ**

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: cncd@cncd.org.ro

**HOTĂRÂREA NR. 432
din 22.07.2008**

Dosar nr.: 210/2008

Petiția nr.: 3951 din 10.03.2008

Petent: P M

Reclamat: S.C. Podium SRL, restaurant „Mon Ami”

Obiect: refuz acces servicii și afirmații pe baza criteriului dizabilității

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petenților

I.1.1.P M cu domiciliul în

I.2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului

I.2.1. S.C. Podium SRL, cu sediul în str. Stirbei Voda, nr. 12, Bl.T1,
Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea.

II. Obiectul sesizării

2.1. Sesizarea vizează refuzul accesului în unitatea reclamatei, corespunzător obiectului de activitate și afirmații, pe baza criteriului dizabilității petentului.

III. Descrierea presupusei fapte de discriminare

3.1. Petentul arată că în ziua de 05.03.2008, dorind să intre în restaurantul „Mon Ami”, la intrare, i s-a refuzat accesul, pe motiv că localul este închiriat. Împotriva argumentelor invocate de angajata unității, petentul s-a așezat la o masă, fiind servit de o altă angajată a restaurantului. Petentul a precizat că

dorește să discute cu șeful de local, însă în ciuda insistențelor, acest lucru nu a fost posibil. De asemenea, persoana care i-a refuzat accesul, ulterior a declarat "ceva de genul: ia lasă-mă dragă, în pace, mai dă-l dracului de handicapat".

IV. Procedura de citare

4.1. Urmare petiției înregistrate cu nr. 3951 din 10.03.2008, prin adresa cu nr. 5108 din 01.04.2008, Colegiul Director a solicitat punctul de vedere cu privire la obiectul petiției S.C. Podium SRL, prin reprezentant legal.

4.2. Prin adresa înregistrată cu nr. 6582 din 08.05. 2008, reclamata a comunicat punctul său de vedere.

4.3. În temeiul art. 20, alin.4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

4.6. Prin adresa înregistrată cu nr. 7292 din 22.05.2008 a fost citat petentul. Prin adresa nr. 7291 din 22.05.2008 a fost citată reclamata, prin reprezentant. Părțile au fost citate pentru termenul stabilit de Consiliu, la data de 17.06.2008. La termen părțile nu s-au prezentat. Prin adresa înregistrată cu nr. 8441 din 13.06.2008, petentul își susține petiția astfel cum a fost formulată și aduce completări. Prin adresa cu nr. 9093 din 01.07.2008, reclamata a susținut punctul de vedere, formulat inițial.

V. Susținerile părților

Susținerile petentului

5.1.1. Prin petiția înregistrată cu nr. 3951 din 10.03.2008 și precizările înregistrate cu nr. 8441 din 13.06.2008, petentul arată că în ziua de 05.03.2008, dorind să intre în restaurantul „Mon Ami”, la intrare, i s-a refuzat accesul, pe motiv că localul este închiriat. Împotriva argumentelor invocate de angajată, petentul s-a așezat la o masă, fiind servit de o altă angajată a restaurantului. Petentul a precizat că dorește să discute cu șeful de local, însă, în ciuda insistențelor, acest lucru nu a fost posibil.

5.1.2. Petentul precizează că angajata care l-a servit a cerut celei care inițial l-a refuzat pe petent să își ceară scuze dar aceasta din urmă a refuzat, îmbufnată.

5.1.3. Petentul arată că într-adevar a fost servit dar că acest lucru s-a datorat insistențelor sale. Consideră că motivul invocat, al închirierii, este neadevărat și precizează că în momentul în care angajata a solicitat colegei sale să își ceară scuze, aceasta a întors spatele spunându-i „ceva de genul: ia lasă-mă dragă, în pace, mai dă-l dracului de handicapat”.

5.1.4. Petentul a discutat cu respectiva angajată și i-a cerut explicații pentru comportamentul său însă acesta nu a spus nimic și a plecat.

Sustinerile reclamatei, prin reprezentant

5.2.1. Reclamata arată că, astfel cum rezulta chiar din petiție, petentul a fost servit în unitate, dovadă fiind bonul care este anexat la plângere. Acest lucru dovedește faptul că nu i s-a refuzat intrarea.

5.2.2. De asemenea, se arată că solicitări de rezervări există foarte des, fie pentru mese organizate, fie pentru mese individuale și e posibil ca petentului să i se fi comunicat acest lucru cu cea mai bună intenție. În general, când toată sala este închiriată, servirea se face până la un moment dat, pentru a permite pregătirea pentru masa organizată.

5.2.3. Se arată că unitatea nu are șef de local și de aceea nici unul dintre ospătarii de serviciu nu avea cum să se prezinte astfel. În concluzie, reclamata consideră că situația invocată de petent a fost în mod greșit interpretată.

VI. Motivele de fapt și de drept

6.1. **În fapt**, Colegiul Director reține că prin petiția înregistrată cu nr. 3951 din 10.03.2008, petentul arată că în ziua de 05.03.2008, dorind să intre în restaurantul „Mon Ami”, la intrare, i s-a refuzat accesul, pe motiv că localul este închiriat. Împotriva argumentelor invocate de angajată, petentul s-a așezat la o masă, fiind servit de o altă angajată a restaurantului. Petentul a precizat că dorește să discute cu șeful de local, însă în ciuda insistențelor, acest lucru nu a fost posibil. De asemenea, în momentul în care angajata care l-a servit a solicitat colegei sale să își ceară scuze, aceasta a întors spatele spunându-i „ceva de genul: ia lasă-mă dragă, în pace, mai dă-l dracului de handicapat”

7.1. **În drept**, Colegiul Director se raportează la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care, legat de articolul 14 privind interzicerea discriminării, a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, în sensul articolului 14 din Convenție, atunci **când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă**. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă **„trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nicio justificare obiectivă sau rezonabilă** (vezi CEDH, 18 februarie 1991, Fredin c/Suede, parag.60, 23 iunie 1993, Hoffman c/Autriche, parag.31, 28 septembrie 1995, Spadea et Scalabrino c/Italia, 22 octombrie 1996 Stubbings et autres c/Royaume-Uni, parag.75)

7.2. În același sens, Curtea Europeană de Justiție a statuat principiul egalității ca unul din principiile generale ale dreptului comunitar. În sfera dreptului comunitar, **principiul egalității exclude ca situațiile comparabile să fie tratate diferit și situațiile diferite să fie tratate similar, cu excepția cazului în care tratamentul este justificat obiectiv**. (vezi Sermide SpA v. Cassa Conguaglio Zuccheri and others, Cauza 106/83. 1984 ECR 4209, para 28; Koinopraxia

Enoseon Georgikon Synetairismon Diacheir iseos Enchorion Proionton Syn PE (KYDEP) v. Council of the European Union and Commission of the European Communities, Cauza C-146/91, 1994 ECR I-4199; Cauza C-189/01 Jippes and others 2001 ECR I-5689, para 129; Cauza C-149/96 Portugal vs. Council 1999 ECR I-8395 oara.91)

7.3. Reținând în coroborare cu aceste aspecte definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin articolul 2 alin.1 din O.G.137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicată, Colegiul Director se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale articolului 2. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art.2, alin.1 deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2, alin. 1, și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile* dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior. Așa cum reiese din motivația invocată mai devreme pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit. Subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmărească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

7.4. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoge sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate. (22 octombrie 1996 Stubbings et autres c/Royaume-Uni, parag.75)

7.5. Față de susținerile petentului, și din punctul de vedere al incidenței art. 2 al O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, Colegiul Director observa că în fapt, aspectele invocate în cauză, corelativ circumstanței concretizate generic în restricție, excludere, deosebire, preferință, se circumstanțiază, ipso facto în primă instanță, prin refuzul accesului în restaurantul „Mon Ami” și subsecvent, prin afirmațiile adresate petentului, cu privire la starea sa de dizabilitate.

Astfel, Colegiul reține că în data de 05.03.2008, petentul a dorit să intre în restaurantul „Mon Ami” însă la intrare o angajată i-a comunicat faptul că „localul este închiriat”. În opinia petentului refuzul s-a datorat handicapului său, precizând că se deplasează cu mare dificultate.

Colegiul observă din înscrisurile depuse la dosar că petentul deține certificat de încadrare într-o categorie de persoane cu handicap care necesită protecție specială, cu diagnostic de tetraplegie predominant paraplegie sechelară encefalopatie infantilă. De asemenea, petentul are o vastă activitate profesională și culturală, fiind implicat activ în viața comunității locale. Este membru fondator și membru al unor societăți și asociații culturale și profesionale.

7.6. Observând susținerile părților, petiția nr. 3951 din 10.03.2008, punctul de vedere al petentului cu nr. 8441 din 13.06.2008 și înscrisurile depuse la dosar, Colegiul reține că petentul a fost servit în incinta restauantului „Mon Ami”.

Acest fapt rezultă fără echivoc din bonul fiscal cu nr. VI0140012813, datat 05.03.2008, orele 14.08, depus la dosar. Marcajul bonului fiscal indică achiziționarea unor produse, în speță „expresso forte” și „stella artois”. De altfel, acest aspect este confirmat însăși de petent, în adresa înregistrată cu nr. 8441 din 13.06.2008 cât și de reclamată, în adresa cu nr. 6582/08.05.2008.

7.7. Or, din acest punct de vedere, Colegiul este de opinie că aspectul în cauza excede incidenței art. 2 din O.G. nr. 137/2000, republicată, devreme ce, în fapt, nu se poate reține unul din elementele constitutive ale discriminării, în speță tratamentul diferit (excludere, restricție, deosebire, preferință). Colegiul observă că în opinia petentului refuzul a fost motivat de starea sa de dizabilitate și în acest sens, astfel cum rezultă din susținerile acestuia, a pus în vederea angajatei respective că „nu este nici orb și nici idiot ci doar handicapat neuromotor” spunându-i de asemenea că este „o obraznică nerușinată”.

7.8. În acest context, rezultă aspectul subsecvent al petiției cu privire la afirmațiile vizând petentul, când angajata restaurantului care a servit petentul a solicitat colegei sale să își ceară scuze. În precizările scrise înregistrate cu nr. 8441 din 13.06.2008 petentul subliniază: „am văzut când i-a transmis solicitarea însă colega ei i-a întors spatele spunându-i ceva de genul „ia lasă-mă dragă în pace, mai dă-l dracului de handicapat”.

7.9. Coroborat acestor aspectele de fapt deduse soluționării, Colegiul Director, constată că este sesizat cu privire la conținutul unor acte sau fapte care îmbracă forma unor afirmații exprimate prin cuvinte, ceea ce presupune, în primă instanță, constatarea existenței afirmațiilor și în ultimă instanță constatarea conținutului afirmațiilor, sub aspectul incidenței sau nu a prevederilor Ordonanței de Guvern nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată.

7.10. Referindu-ne la afirmații care pot face obiectul unor plângeri deduse soluționării, astfel cum Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a statuat în jurisprudența sa, este necesară constatarea existenței/inexistenței afirmațiilor precum și examinarea întregului complex de împrejurări în care cuvintele au fost rostite. Astfel, utilizarea unor sintagme precum „țigan/țigani”, „rom/romi”, „homosexuali”, „sidos” „cioară/ciori”, etc., referitoare la anumite categorii de persoane trebuie analizate contextual raportate la întreg, având în vedere modul și locul în care au fost făcute, motivul, declarațiile, articolele, publicațiile, titlul articolelor cât și conținutul acestora, punctele de vedere ale celor care le-au scris sau prezentat, modul și contextul în care au fost făcute precum și impactul, efectul acestora. (în acest sens, Hotărârea nr. 212 din 02.09.2005 privind folosirea expresiilor „homosexual”, Hotărârea nr.323 din 28.11.2005, privind afirmații de genul „romi expulzati din statele civilizate, din cauza infracțiunilor comise. Ei ne fac de râs...”, Hotărârea nr.9 din 17.01.2006 privind folosirea expresiilor „țigani”, Hotărârea nr. 165 din 06.06.2006 privind afirmații la adresa minorității maghiare, Hotărârea nr.251 din 07.06.2006 privind afirmații de genul „cioara” si altele).

7.11. Raportat la obiectul petiției și înscrisurile aflate la dosar, Colegiul Director pornind de la premisa statuată prin principiul „testis unus, testis nullus” conform căruia nu este suficient un singur martor pentru a se stabili adevărul într-

un proces, nu poate aprecia izolat forța probantă a afirmațiilor petentului, deoarece ele nu pot fi coroborate cu nici un fel de mijloace de probă.

7.12. În determinarea faptei care poate să cadă sau nu, sub incidența prevederilor O.G.nr.137/2000, republicată, este necesară individualizarea, particularizarea, singularizarea acesteia, astfel încât conținutul afirmațiilor sau imputărilor să fie verificat. În acest sens, nu se poate reține din ansamblul situației de fapt și a probelor existente dosarului, probe care să ateste afirmațiile petentului în sensul celor cuprinse în plângerea formulată.

7.13. Din analiza înscrisurilor aflate la dosar, Colegiul reține susținerile contradictorii ale părților, din care rezultă un schimb de replici atât din partea petentului cât și a angajatei în speță, însă acestea nu pot fi coroborate cu niciun alt mijloc de probă. Pe de o parte, petentul s-a adresat angajatei în cauză, spunându-i că “este o obraznică nerușinată” iar pe de alta parte, la solicitarea colegei de serviciu care l-a servit pe petent, astfel cum rezulta din declarația petentului, aceasta a spus “ceva de genul: ia lasă-mă dragă în pace, mai dă-l dracului de handicapat”. Or, înscrisurile aflate la dosar, în speță declarația petentului, nu poate fi coroborată cu nici un alt mijloc de probă, sub aspectul afirmațiilor deduse soluționării.

7.14. Având în vedere considerentele de mai sus, Colegiul nu poate reține din ansamblul situației de fapt și a înscrisurilor aflate la dosar, probe în sensul reținerii incidenței prevederilor O.G. nr.137/2000, republicată.

7.15. Colegiul Director pune în atenția reclamatei faptul că dreptul de a nu fi supus discriminării constituie unul dintre drepturile fundamentale într-o societate democratică, dreptul la egalitate constituind un drept cu aplicare imediată și nu progresivă având în vedere că discriminarea în sine este un afront adus demnității umane. Tratatul discriminatoriu are de cele mai multe ori ca scop însă și în situația în care nu vizează, are ca efect umilirea, degradarea sau interferența cu demnitatea persoanei discriminate, în mod particular, dacă acest tratament se manifestă în public. Tratănd pe cineva mai puțin favorabil datorită unor criterii inerente sugerează în primul rând dispreț sau lipsă de respect față de personalitatea sa.

7.16. Or, din acest punct de vedere, este important ca, inclusiv în exercitarea raporturilor comerciale și în special în asigurarea accesului la bunuri și servicii adresate publicului larg, în relațiile cu orice potențial client, angajații firmelor să manifeste exigență în raport cu modul în care sunt comunicate informații, pentru a asigura respectarea demnității personale și a principiului nediscriminării, garantate în România prin Constituție și O.G. nr. 137/2000, republicată, care prevede în art. 1: „(1) În România, stat de drept, democratic și social, demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane reprezintă valori supreme și sunt garantate de lege. (2) Principiul egalității între cetățeni, al excluderii privilegiilor și discriminării sunt garantate...” 4) Orice persoana fizica sau juridică are obligația sa respecte principiile enunțate la alin. (2).

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi** a membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. în privința faptelor sesizate nu se pot reține mijloace de probă care să determine incidența art.2 din Ordonanța de Guvern nr.137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare, republicată;

2. clasarea dosarului;

3. se va răspunde petentului în sensul celor hotărâte;

4. o copie a hotărârii se va transmite părților: P. M., cu domiciliul în .
S.C. Podium SRL, cu sediul în str. Stirbei Voda, nr. 12, Bl.T1, Râmnicu Vâlcea, jud. Vâlcea.

VII. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicata și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință

P ASZTALOS CSABA FERENC – Președinte

C.N.C.D.
Vicepreședinte
CORINA COMȘA

GERGELY DEZIDERIU – Membru

HALLER ISTVAN – Membru

IONIȚĂ GHEORGHE – Membru

NIȚĂ DRAGOȘ TIBERIU – Membru

TRUINEA PAULA ROXANA – Membru

Data redactării 08.08.2008

Red. D.G., Tehnored. D.G., 3 exemp.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

